

РЕШЕНИЕ

№ 13637

гр. София, 17.04.2025 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 25 състав, в
публично заседание на 21.10.2024 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Боряна Петкова

при участието на секретаря Мая Миланова, като разглежда дело номер **6956** по описа за **2024** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл.145 – чл.178 от Административно-процесуалния кодекс (АПК) във вр с чл.68, ал.1 от Закона за защита от дискриминация (ЗЗДискр.).
Образувано е по жалба на „ДОМЕСТИНА БЪЛГАРИЯ“ ООД, ЕИК[ЕИК], срещу РЕШЕНИЕ №144/16.04.2024г. на Комисията за защита от дискриминация (КЗД или Комисията), Втори специализиран заседателен състав. С оспорвания административен акт, на основание чл.47, т.1 – т.4 във вр. с чл.40, ал.1 и ал.2 ЗЗДискр., решаващият състав на Комисията: I. УСТАНОВЯВА, че с действията си ответната страна „Доместина“ ООД, ЕИК[ЕИК], е осъществила дискриминация по защитения съгласно чл.4, ал.1 ЗЗДискр. признак „пол“ спрямо М. И. Б. чрез публикувания процесен материал, който нарушава принципа на равно третиране и равнопоставеност на половете и задълбочава стереотипни нагласи свързани с ролята на жената.; II. НАЛАГА, на основание чл.80, ал.2 ЗЗДискр., на ответната страна „Доместина“ ООД, ЕИК[ЕИК], имуществена санкция в размер на 1000 (хиляда) лева.; III. ДАВА ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ПРЕДПИСАНИЕ, на основание чл.47, т.4 ЗЗДискр. на „Доместина“ ООД, ЕИК[ЕИК], да преустанови нарушението и да не допуска за в бъдеще публикации, включително и на рекламни материали, които представляват и изобразяват неравенство в третирането и като такива задълбочават стереотипи свързани с ролята на представители от даден пол.
Жалбоподателят претендира за недействителност на оспорваното Решение, като издадено при неправилно приложение на материалния закон и в несъответствие с целта му. Поддържа, че е недопустимо по реда на ЗЗДискр. да се търси защита от формирано у едно лице негативно субективно възприятие, обида или засягане на неговата чест. Смята, че в производството пред КЗД не са били ангажирани доказателства, за въведено различие, изключване или ограничение на

основата на признака "пол" чрез търговските съобщения, които да са насочени към отслабване или намаляване на признанието на жените или към нарушаване на равнопоставеността, водещо до ограничаване на правата и основните свободи. Твърди, че не са били представени доказателства по чл.9 ЗЗДискр., от които да може да се направи извод за наличие на дискриминация, както и че възникналите у М. И. Б. лични негативни емоции не били общовалиден критерий за оценка на изображенията. Оплакванията досежно това, че се правило внушение, че ролята на жената е да чисти вкъщи полуоблечена били нелепи, както и учудващо било буквалното пренасяне на рекламния образ върху ежедневието. Жалбоподателят визира, че конкретният казус поставял, освен правен спор за наличие на дискриминация при изработване и излъчване на реклама, и редица въпроси от областта на естетиката, етиката и морала, психологията, социологията, сферата на междуличностните отношения, отношенията между мъжа и жената, ролята на жената в семейството и обществото, както и въпроса за автономността на субективните възприятия, значението и тежестта на различните обществени нагласи, вкусове и ценностни критерии на различните индивиди и социални и възрастови групи от обществото. Тези въпроси имали философско измерение, касаели развитието на българското общество, отражението и възприемането на плоскостта на актуалното състояние на това общество на цивилизационните достижения на съвременния свят. Дадени са примери, относно обстоятелството, че българската жена е равнопоставена в обществото и няма никакви признаци на дискриминационно отношение към нея. Претендира, че изложените в оспорваното Решение мотиви не покривали която и да е норма от ЗЗДискр. или Конвенцията за премахване на всички форми на дискриминация по отношение на жените, тъй като установената в тази Конвенция забрана за дискриминация по отношение на жените се прилагала във връзка с упражняването на основните права и свободи в политическата, икономическата, социалната, културната, гражданската или всяка друга област, а нямала юридическото естество на абсолютна забрана извън сферите на основните права на човека. Освен това, личното (на дадена малка група) преживяване и оценка, макар и тази група да е хомогенна по пол (съставена само от жени), което не се свързвало с ползването на определено основно човешко право, не можело да обоснове наличието на дискриминация. Изтъква, че Комисията не е обсъдила и не е взела предвид аргументите на жалбоподателя, които той е изложил в административното производство и поддържа и в настоящия процес. Сочи, че М. Б. не е посочила нито едно обстоятелство, което да касае неравно третиране на половете от страна на „Доместина“ ООД, т.е., че мъжете са третирани по-благоприятно, като дори не ставало ясно дали се касае за неблагоприятно третиране на самото лице или третиране по принцип. Чрез процесуалния си представител адв. Д. М., моли съда да отмени Решение №144/16.04.2024г. и да осъди ответника да му възстанови сторените разноски по водене на делото.

Ответникът - КОМИСИЯТА ЗА ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ, представлявана от председателя, оспорва жалбата. В писмено становище от 11.10.2024г. излага аргументи за неоснователност на жалбата и моли съда да я остави без уважение. Посочва, че актът е издаден от компетентен орган, в предвидената от закона форма, при спазване на административно-производствените правила, в съответствие с материалния закон и неговата цел. Претендира да му бъдат присъдени разноски за юрисконсултско възнаграждение.

Заинтересованата страна М. И. Б., редовно уведомена за образуваното съдебно производство, не се явява, не се представлява по делото и не изразява становище по жалбата.

СЪДЪТ, след като обсъди доводите на страните и писмените доказателства събрани по делото, приема за установено от фактическа страна следното:

Административното производство е образувано по повод подадена жалба с вх. №44-00-

2991/20.09.2022г. от М. И. Б. до Комисия за защита от дискриминация, в която се излагат съображения за наличие на дискриминация по признак „пол“ от страна на „Доместина“ ООД (понастоящем с наименование „Доместина България“ ООД). В жалбата се посочва, че рекламната кампания в социалните медии на „Доместина“ ООД представлява рисунки на полуоблечени жени със следните текстове: „Силните владеят хаоса. Аз съм слаба“; „Обувките ми имат вграден страх от прах.“; „Прахосмукачката не ми отива на маникюра.“; „Обичам да гладя, но друг път.“; „Не мога да мултитасквам.“; „Е. да гладим заедно цяла нощ“. Жалбоподателката е въвела твърдения, че рекламната кампания внушавала, че жените са слаби, неспособни, повърхностни и ограничени, но и че са отговорният пол за чистотата в домакинство, мястото им било единствено да чистят въщи полуоблечени. Б. поддържа, че съществуването на подобни кампании в 21 век, когато жените се борят за равенството между половете, било недопустимо, уронващо престижа и обидно. КЗД е сезирана с искане да бъде образувано производство и да бъде установено дали е дискриминация по признак „пол“, да бъде прекратено нарушението, както и да се наложат предвидените в закона санкции.

С разпореждане № 570/06.10.2022г. на председателя на КЗД е образувана преписка № 201/2022г. За образуваната преписка жалбоподателката е уведомена с писмо изх. №44-00-3256/10.10.2022г. (л.22), получено от нея на 15.10.2022г.

Уведомления с изх. №16-20-1100/29.11.2022г., изх. №16-20-15/11.01.2023г. са изпратени и до „Доместина“ ООД, като е указана възможността за депозиране на писмено становище по изложените в жалбата твърдения.

На 29.01.2024г. е било представено становище вх. №16-20-84 от „Доместина“ ООД, в което се посочва, че от жалбата не ставало ясно в какво точно се изразявала дискриминацията основана на „пол“, нито конкретно по отношение на М. Б., нито по принцип. Релевирани са доводи, че ако на някого нещо не се харесвало по субективни причини, а често и без причини, не означавало, че били налице визираните в закона предпоставки за осъществена дискриминация. Визира се, относно „полуоблечените жени“, че това били изображения, инспирирани от класическото течение в поп културата и се наричали „pin up girls“, което е възникнало през 40-те години на миналия век и било най-популярно през 50-те години. Феминистките движения използвали „pin up girls“ като свой символ, за да демонстрират, че жената може свободно да показва тялото, отричайки очакванията към жената от поствикторианската епоха да е облечена с дълги рокли с висока яка, дълги ръкави, ръкавици и шапка, че една жена не трябвало да я е срам от тялото ѝ и показването на разголена част от тялото- крак, не трябвало да се асоциира със сексуален обект. В модерното общество, това се смятало за свободно изразяване на една жена и нейната равнопоставеност в него. Дадени са примери за „pin up girls“ в киното, музиката, книгоиздаването, рекламни кампании.

Относно слоганите, които са използвани в рекламата: „Прахосмукачката не ми отива на маникюра.“; „Не мога да мултитасквам.“; „Обувките ми имат вграден страх от прах.“; „Силните владеят хаоса, аз съм слаба.“; „Е. да гладим цяла нощ.“; „Обичам да гладя, но друг път.“, се твърди, че те били съвсем ясни, метафорични, без да съдържат каквито и да било дискриминационни елементи, а били насочени единствено към ползването на услугите на търговеца. Рекламите показвали, че мястото на една жена не било с парцала и ютията и вместо да изнемогва от домакинска работа и да си губи времето, тя можела да потърси услугите на „Д.“ и да разполага с повече време за себе си, децата си, семейството, работата, хобита. Рекламите показвали, че жените не били отговорният пол за домакинството. Приема посоченото в жалбата за това че се очаквало жените да чистят полуоблечени за „нонсенс“. Всяка една реклама показвала модела (героя на рекламата) в определена обстановка. Ако моделът бил по пижама и закусвал с

рекламирания продукт, никой не очаквал този продукт да се консумира само по пижама или само за закуска. Посочва, че нито едно от твърденията на жалбоподателката не било доказано, поради което, моли КЗД да остави жалбата без уважение, като неоснователна.

Изготвен е бил доклад-заключение по преписката (л.63-л.64), като са конституирани страните в производството – М. И. Б. и „Доместина“ ООД. Насрочено е открито заседание за 10.10.2023г., за което страните са уведомени надлежно.

За проведеното открито заседание е съставен протокол от 10.10.2023г. (л.108 - л.11). На заседанието не се е явил представител на „Доместина“ ООД, представени са били допълнителни писмени доказателства, като разглеждането на преписката е било отложено за събиране на други доказателства. Състояло се е и второ заседание на 30.01.2024г., видно от протокол приложен на л.137-л.139, на което участие е взело „Доместина“ ООД, чрез адв. Д. М. и адв. С. Р..

Административното производство е приключило с издаването на процесното Решение.

При така установените факти съдът приема от правна страна следното:

Жалбата е ПРОЦЕСУАЛНО ДОПУСТИМА.

Подадена е срещу подлежащ на оспорване индивидуален административен акт по смисъла на чл.21, ал.1 АПК, от лице, чиято правна сфера той засяга неблагоприятно, в преклузивния 14-дневен срок.

Разгледана по същество, жалбата е ОСНОВАТЕЛНА.

Решението е издадено от компетентен административен орган и в пределите на неговата власт съгласно чл.65, т.1 - т.4 във вр. с чл.48 ЗЗДискр. В съответствие с изложените оплаквания за установяване на дискриминация по признак „пол“, председателят на КЗД е разпоредил разглеждане на образуваната преписка от втори специализиран заседателен състав. Решението е прието с единодушие и надлежно подписано от всички членове на състава, определен с разпореждане № 570/06.10.2022 г. и Заповед №12-11-91/22.01.2024г.

Решението е постановено в изискуемата писмена форма като съдържа задължителните реквизити, регламентирани в чл.59, ал.2 АПК във вр. чл.66 ЗЗДискр. Резултатът от протеклото производство пред КЗД е писмено обективиран в нарочен акт, в който са посочени наименованието на органа, който го е издал, фактическите и правните основания, разпоредителна част, както и пред кой орган и в какъв срок решението може да се обжалва.

Не се установяват допуснати нарушения на административно-производствените правила, които да бъдат квалифицирани като съществени и да водят до отмяната на акта само на това основание. Производството пред ответника е започнало по жалба на заинтересованата страна М. Б. по реда на чл.50 ЗЗДискр. Спазени са разпоредбите на чл.51, чл.52 и чл.54 ЗЗДискр., извършено е било проучване по фактите, конституирани са страните, които са били уведомени, както и е разпределена доказателствена тежест, изготвен е доклад - заключение (чл.55 - чл.60 ЗЗДискр). Проведени са две открити заседания, като е осигурена възможност на страните да се запознаят със събраните доказателства, както и да ангажират допълнителни такива.

Спорът между страните се свежда до правилното приложение на материалния закон, респ. съдът дължи проверка за законосъобразност по чл.146, т.4 АПК.

В нормата на чл. 4, ал.1 ЗЗДискр. се съдържа забрана за всяка пряка или непряка дискриминация, основана на пол, раса, народност, етническа принадлежност, човешки геном, гражданство, произход, религия или вяра, образование, убеждения, политическа принадлежност, лично или обществено положение, увреждане, възраст, сексуална ориентация, семейно положение, имуществено състояние или на всякакви други признаци, установени в закон или в международен договор, по който Република България е страна.

От ангажираните по делото доказателства не може да се направи обоснован извод, че по отношение на заинтересованата страна М. Б. е налице пряка дискриминация по признак "пол" във връзка с публикацията в социалната мрежа „Ф.“ на рекламен материал от „Доместина България“ ООД. Фактическият състав на пряката дискриминация, изведен от разпоредбата на чл.4, ал.2 ЗЗДискр., изисква задължително извършване на съпоставка с третирането на друго лице при сравними сходни обстоятелства, при която да се установи, че жалбоподателят е третиран по-неблагоприятно от това лице и то въз основа на един от защитимите по чл.4, ал.1 ЗЗДискр. признаци.

Разпространяването на информация под формата на реклама на търговска дейност е допустимо с различни средства, включително чрез електронни медии, печатни издания, радио, телевизия, социални мрежи. Свободата на словото е един от фундаменталните принципи, на основата на който се гради всяко демократично общество и е условие за напредъка и развитието му. Свободата на изразяване на мнение е изключена в случаите, визирани в чл.39, ал.2 от Конституцията на РБългария, но във всеки друг аспект лицата могат да разпространяват правомерно свои или чужди оценъчни съждения в социални мрежи. Свободата на художественото творчество е право, регламентирано в чл.54, ал.2 от Конституцията, а именно: „Свободата на художественото, научното и техническото творчество се прилага и гарантира от закона“.

Негативните емоции или неодобрителното отношение на дадена категория лица, породени от текст и визуализации, е въпрос на субективно лично възприятие, ценностна система, интелектуално развитие и по тази причина не може да служи за общовалиден критерий за оценка на един рекламен продукт като дискриминационно поведение (унизително и обидно по отношение на определено лице). Допълнително липсва и разписание в чл.4, ал.1 ЗЗДискр. елемент "неблагоприятно третиране". В разпоредбата на §1, т.7 от Допълнителните разпоредби (ДР) на ЗЗДискр. е дадена дефиниция на понятието "неблагоприятно третиране", а именно - всеки акт, действие или бездействие, които водят до по-малко благоприятно третиране на едно лице спрямо друго, въз основа на признаците по чл.4, ал.1 или могат да поставят лице или лица, носители на признак по чл.4, ал.1, в особено неблагоприятно положение в сравнение с други лица, т. е., което пряко или непряко засяга права или законни интереси. В случая с публикацията в социалната мрежа на реклама, популяризираща търговската дейност на „Доместина България“ ООД не може да се направи обоснован извод, че е налице по-неблагоприятно третиране на М. Б. по признак „пол“ в сравнение с лицата от мъжки пол. При анализ на нормите на чл.4, чл.9 ЗЗДискр. и §1, т.1 ДР ЗЗДискр., за да се приеме, че е налице дискриминация и да се прехвърли доказателствената тежест на „Доместина България“ ООД да обори презумпцията, е необходимо да съществуват доказателства, които създават обосновано предположение за вероятно осъществяване на неравно третиране поради защитен признак. Изводът на административния орган, че фактическият състав на нарушението е осъществен, не е съответен на доказателствата по преписката.

Не е доказано, че разпространението на процесната реклама е поставило в по-неблагоприятно положение лицата от женски пол. Предвид използваните слогани и изображения в рекламата, настоящият състав смята, че не може да се приеме че е налице поведение, което да засегне правата и достойнството на представителите на този пол. Посланията в рекламния материал, който е насочен към популяризиране на търговската дейност на жалбоподателя за *„предоставяне на домакински услуги, почистване на домове, административни, производствени, търговски обекти“*, не представляват негативно отношение или нетърпимост към конкретно лице или общност на базата полов белег. Използвани са изразни средства за ефективно привличане на

вниманието на потребителите, така, че те да предпочетат услугата, предоставяна от „Доместина България“ ООД. Упражнено е правото на свободно изразяване, посредством разгласяване и лансиране на един търговски продукт, без да се влиза в колизия със защитени свободи и интереси на други правни субекти. Хипотетичното и субективно усещане на М. Б., която се е почувствала обидена от използваните изрази и изображения в рекламата, не е основание да се приеме, че жалбоподателят е нарушил принципа на равно третиране на половете. Рекламата не внушава на аудиторията една обща негативна представа спрямо всички лица от женски пол, а използваните визуални и словни елементи не нарушават добрите нрави, не накърнят достойнството на представителите на този пол и не насочват, още по-малко задълбочават стереотипни нагласи, свързани с определена роля на жената в обществото. Фразите и изображенията нито характеризират жените като единствено отговорните за поддържането на чистотата в домакинството, нито ги съпоставят с мъжете, още по-малко ги обсъждат и разглеждат, като по-малоценни на тях.

В административното производство не е установено лице, което е било третирано по-благоприятно във връзка с протеклата едноседмична рекламна кампания през 2022г. М. Б. не е представила факти, от които да се направи предположение, че спрямо нея е била осъществена дискриминация.

По изложените съображения съдът намира, че не е доказан фактическият състав на дискриминацията по защитен признак "пол" спрямо М. И. Б., поради което незаконосъобразно е решението, с което се установява, че от „Доместина“ ООД (понастоящем с наименование „Доместина България“ ООД) е извършено нарушение, чрез публикуване на рекламния материал в социалната мрежа „Ф.“ от дата 29.10.2022г. до дата 05.11.2022г. Жалбата се явява основателна и доказана, поради което подлежи на уважаване, правната последица от която е отмяната на решение №144/16.04.2024г., постановено по преписка № 201/2022г.

При този изход на спора и на основание чл.143, ал.1 на жалбоподателя по принцип се дължат разноски. По делото обаче е останал недоказан размерът на заплатеното от жалбоподателя адвокатско възнаграждение, нито, че то е било платено до приключване на устните състезания по делото. Според задължителните указания в Тълкувателно решение №6/06.11.2013г. по тълк. дело №6/2012г. на Общото събрание на Гражданската и Търговската колегии на Върховния касационен съд (ОСГТК), съдебните разноски за адвокатско възнаграждение се присъждат тогава, когато страната *го е заплатила и е доказала реалното му заплащане на процесуалния си представител*, в зависимост от уговорения в договора за правна помощ и съдействие начин на плащане – в брой или по банков път. Заплащането се доказва или чрез вписване на направеното плащане в самия договор, който има характер на разписка, или с представяне на доказателства за извършен банков превод. В случая такива документи не са представени от жалбоподателя, поради което и разноските в тази част не следва да бъдат възлагани на ответника. По сметката на съда е внесена сумата от 50 лева за държавна такса, но доколкото по този вид дела не се заплаща държавна такса на основание чл.75, ал.2 ЗДискр., тази сума следва да се върне на жалбоподателя, при направено искане от негова страна.

Така мотивиран и на основание чл.172, ал.2 АПК АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД С. - град, Второ отделение, 25^{-ти} състав,

РЕШИ

ОТМЕНЯ РЕШЕНИЕ №144/16.04.2024г. на Комисията за защита от дискриминация, Втори специализиран заседателен състав..

Решението може да се обжалва с касационна жалба пред Върховния административен съд на РБългария, в 14-дневен срок от съобщаването му на страните.

СЪДИЯ

Боряна Петкова